

Sygn. akt I CSK 3363/22

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa D. S. i A. S.
przeciwko [...] Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od [...] Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz D. S. i A. S. po 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany [...] Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 24 listopada 2021 r., zaskarżając ten wyrok w zakresie, w jakim Sąd ten zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z 8 lipca 2020 r. i uwzględnił apelację powodów oraz orzekł o kosztach postępowania. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i orzeczenie do istoty sprawy przez oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 k.c., który wywołuje rozbieżności w orzecznictwie co to tego:

1) Czy w sytuacji, gdy Sąd I instancji zaniechał pouczenia kredytobiorcy o istnieniu w umowie niedozwolonych postanowień umownych oraz o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą definitywną nieskuteczność (nieważność) tego postanowienia na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., to brak ten powinien zostać uzupełniony przez Sąd II instancji?

2) Czy w świetle 385¹ § 1 k.c. może być uznane za postanowienie określające główne świadczenie stron postanowienie umowy kredytu indeksowanego, zgodnie z którym spłata rat kredytu wyrażonych w walucie obcej następuje w walucie krajowej, w wysokości ustalonej przez zastosowanie kursu sprzedaży z tabeli banku?

Ponadto skarżący wskazał, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania przed Sądem Apelacyjnym (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) ponieważ Sąd dokonał ustaleń bez oparcia o materiał dowodowy i z pominięciem zgromadzonych w sprawie pism, a bank dowiedział się o podstawie rozpoznania i orzekania przez ten Sąd z sentencji wyroku, bowiem uzasadnienie wyroku również zawiera w tym zakresie braki.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zdaniem skarżącego w sprawie zachodzi nieważność postępowania z uwagi na – jak to zostało wskazane w ramach uzasadnienia podstaw skargi – dokonanie przez Sąd ustaleń bez oparcia na materiale dowodowym i z pominięciem zgromadzonych w sprawie pism, dowiedzenie się przez pozwanego o rzeczywistej podstawie orzekania i rozstrzygnięcia z sentencji wyroku i lakonicznego uzasadnienia, co świadczy o uniemożliwieniu obrony.

Powołanie się we wniosku o przyjęcie skargi na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. wymaga wskazania przez skarżącego okoliczności uzasadniających

twierdzenie o zaistnieniu jednej z podstaw nieważności postępowania określonych w art. 379 pkt 1-6 k.p.c. Skarżący temu wymaganiu nie sprostał. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (k.14-15 skargi) brak jest jakiegokolwiek szerszej argumentacji prawnej. Samo zaś uzasadnienie składa się z zaledwie kilku zdań i sprowadza się do kwestionowania ustaleń poczynionych w toku postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest natomiast odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń. Wniosek ten podlega analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, mimo że argumenty mogą być podobne (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19).

Niezależnie od tego, brak jest również podstaw do uznania za zasadne twierdzeń skarżącego o uniemożliwieniu mu obrony. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw zachodzi jednak wówczas, gdy strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania. Ten przejaw nieważności występuje wtedy, gdy na skutek wadliwości procesowych czynności sądu lub strony przeciwnej strona nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, a skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych posiedzeniach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw, dokonywana jest przy tym na podstawie konkretnych okoliczności sprawy (wyroki Sądu Najwyższego: z 10 maja 1974 r., II CR 155/74; z 10 lipca 1974 r., II CR 331/74; z 10 maja 2000 r., III CKN 416/98; z 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98; z 18 października 2001 r., IV CKN 478/00; z 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, i z 27 lutego 2002 r., III CKN

875/99). W sprawie objętej skargą nie może być mowy o pozbawieniu skarżącego możliwości działania, ponieważ uczestniczył on aktywnie w postępowaniu sądowym.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Nie przekonują twierdzenia skarżącego o potrzebie wykładni art. 385¹ § 1 k.c. Po pierwsze, przepis musi budzić poważne wątpliwości, a zatem nie wątpliwości zwykłe, które mogą być rozstrzygnięte przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy, a wątpliwości kwalifikowane, wynikające z rozbieżnej jego wykładni przez judykaturę i doktrynę. Po drugie, o potrzebie wykładni nie może stanowić odmienne stanowisko wyrażone przez sądy powszechne w kilku orzeczeniach. Ponadto istnienie nawet rozbieżnych orzeczeń Sądu Najwyższego, jeżeli jedno ze stanowisk jest wyraźnie dominującym i utrwalonym, nie uzasadnia konieczności dokonania postulowanej wykładni. Po trzecie, Sąd Najwyższy nie dostrzega interesu skarżącego w podnoszeniu zarzutu braku pouczenia powodów przez sąd *meriti* co do następstw ich stanowiska w procesie. Taki zarzut, co do zasady, może podnosić jedynie konsument. Po czwarte, zagadnienie, czy klauzule przeliczenia walutowego w umowie kredytu wyrażonego w walucie obcej określają „świadczenia główne” stron tej umowy w rozumieniu art. 385¹ §1 zd. 2 k.c. zostało w aktualnym orzecznictwie jednoznacznie rozstrzygnięte (zob. wyroki Sądu

Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) obciążył pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.